EUROOPA
KOMISJON

Brüssel, 26.2.2020
COM(2020) 100 final

KOMISJONI TEATIS

Tõhustatud järelevalve ajakohastatud aruanne – Kreeka, veebruar 2020

{SWD(2020) 45 final}

TAUSTTEAVE

Kreeka majandusarengut ja -poliitikat jälgitakse majanduspoliitika koordineerimise Euroopa poolaasta raames ja tõhustatud järelevalve raamistiku alusel vastavalt määrusele (EL) nr 472/2013 ([1]). Tõhustatud järelevalve tegemisega Kreeka üle ([2]) tunnistatakse asjaolu, et Kreeka peab keskpikas perspektiivis jätkama selliste meetmete vastuvõtmist, mille eesmärk on tegeleda tema majandus- ja finantsraskuste allikate või võimalike allikatega, ning rakendama ühtlasi struktuurireforme jõulise ja kestliku majanduskasvu toetamiseks.

Tõhustatud järelevalve moodustab tervikliku raamistiku majandusliku arengu jälgimiseks ning majanduse kestlikuks elavdamiseks vajaliku poliitika rakendamiseks. See võimaldab korrapäraselt hinnata Kreeka viimase aja majandus- ja finantsarengut ning jälgida valitsemissektori rahastamistingimusi ja ajakohastada võla kestlikkuse analüüsi. Lisaks loob tõhustatud järelevalve raamistiku selle hindamiseks, kuidas Kreeka on täitnud 22. juunil 2018 eurorühma ees võetud üldist kohustust jätkata Euroopa stabiilsusmehhanismi programmi raames vastu võetud reforme ja viia need lõpule ning tagada, et finantsabiprogrammide raames vastu võetud oluliste reformide eesmärke järgitakse. Sellest

([1]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 21. mai 2013. aasta määrus (EL) nr 472/2013, millega tugevdatakse majanduse ja eelarve järelevalvet euroala liikmesriikide üle, millel on või võivad tekkida tõsised raskused finantsstabiilsuse tagamisel (ELT L 140, 27.5.2013, lk 1).

([2]) Komisjoni 11. juuli 2018. aasta rakendusotsus (EL) 2018/1192, mis käsitleb tõhustatud järelevalve kasutuselevõtmist Kreeka suhtes (ELT L 211, 22.8.2018, lk 1), komisjoni 20. veebruari 2019. aasta rakendusotsus (EL) 2019/338, mis käsitleb Kreeka üle tehtava tõhustatud järelevalve pikendamist (ELT L 60, 20.2.2019, lk 17), komisjoni 26. juuli 2019. aasta rakendusotsus (EL) 2019/1287 Kreeka üle tehtava tõhustatud järelevalve perioodi pikendamise kohta (ELT L 202, 31.7.2019, lk 110), komisjoni 19. veebruari 2020. aasta rakendusotsus 2020, C(2020)901.

tulenevalt jälgitakse tõhustatud järelevalve kaudu selliste konkreetsete kohustuste täitmist, mille eesmärk on viia kokkulepitud tähtaegadeks, mis ulatuvad 2022. aasta keskpaigani, lõpule peamised struktuurireformid, mida alustati programmi raames kuues põhivaldkonnas: i) eelarvepoliitika ja struktuurne eelarvepoliitika, ii) sotsiaalhoolekanne, iii) finantsstabiilsus; töö- ja tooteturud, v) erastamine ja vi) avaliku halduse ajakohastamine ([3]). Kümne konkreetse kohustuse täitmise tähtaeg on 2019. aasta lõpp ning käesolevas aruandes hinnatakse nende edenemist, samal ajal kui jälgitakse ka varasemate kohustuste järelmeetmeid.

Käesolev aruanne on Kreeka tõhustatud järelevalve viies aruanne. See avaldatakse koos 2020. aasta aruandega Kreeka kohta Euroopa poolaasta raames. Käesolev aruanne põhineb järeldustel, mis tehti 22.–24. jaanuaril 2020 koostöös Euroopa Keskpangaga toimunud komisjoni kontrollkäigul Ateenasse ([4]). Rahvusvaheline Valuutafond osales programmijärgse järelevalvetsükli raames ning Euroopa stabiilsusmehhanism oma varajase hoiatamise süsteemi raames ja kooskõlas 27. aprilli 2018. aasta vastastikuse mõistmise memorandumiga Euroopa Komisjoni ja Euroopa stabiilsusmehhanismi töösuhete kohta.

REFORMIKOHUSTUSTE TÄITMISEL SAAVUTATUD EDU ÜLDINE HINNANG

Käesolevas aruandes jõutakse järeldusele, et Kreeka on teinud jõudsaid edusamme oma konkreetsete reformikohustuste täitmisel, mille tähtaeg oli 2019. aasta lõpp. Lisameetmed, mida valitsus rakendab või millest ta teatab, peaksid võimaldama need õigeaegselt lõpule viia 2020. aasta maiks kavandatud kuuenda tõhustatud järelevalve aruande ajaks. See nõuab Kreeka ametiasutuste pidevat kaasamist, eelkõige finantssektoris, kus on vaja võtta märkimisväärseid täiendavaid meetmeid.

- Kümme konkreetset kohustust, mis tuleb täita 2019. aasta lõpuks, hõlmavad olulisi reforme, mille eesmärk on suurendada Kreeka avaliku sektori tõhusust, tugevdada sotsiaalpoliitika tulemuslikkust, edendada erastamiskava ja parandada veelgi ettevõtluskeskkonna kvaliteeti. Ametiasutused on täitnud või täidavad peagi mõned peamised kohustused, sealhulgas avaliku sektori tulude sõltumatu asutuse suutlikkuse suurendamise reformid või avaliku sektori digitaalsed organisatsiooniskeemid, mis on osa personalijuhtimise strateegiast. Muude peamiste erikohustuste täitmise tähtaegu on kohandatud vastavalt projektide keerukusele või varasematele viivitustele. Nii oli see näiteks sotsiaalse solidaarsissetulekukava tööturu samba kasutuselevõtmise puhul, mille eesmärk on edendada pikaajalist ja kestlikku tööhõive kasvu, või erastamiskava puhul, hoolimata eelmise aruande järel toimunud hoogsast arengust. Täielik ülevaade on esitatud lisas. Ametiasutusi julgustatakse esitama täiendavaid meetmeid, et tagada reformide piisav edenemine nende reformide puhul, mille ajakava on kohandatud, näiteks riigi rahanduse juhtimise või ettevõtete regulatiivse koormuse valdkonnas.

- Seoses jätkuvate kohustustega on käimas Kreeka varade ja osaluste haldamise ameti strateegilise kava rakendamine ning mitme varade arendamise kavaga seotud tehingu puhul on tehtud edusamme, samal ajal kui võlgnevuste kustutamise kava rakendamist

([3]) https://www.consilium.europa.eu/media/35749/z-councils-council-configurations-ecofin-eurogroup-2018-180621-specific-commitments-to-ensure-the-continuity-and-completion-of-reforms-adopted-under-the-esm-programme_2.pdf.

([4]) Euroopa Keskpanga töötajad osalesid kontrollkäigul vastavalt Euroopa Keskpanga pädevusele ning jagasid seega teadmisi finantssektori poliitika ja makromajanduse seisukohalt oluliste küsimuste kohta, nagu peamised eelarve-eesmärgid, kestlikkus ja rahastamisvajadused. Kontrollkäigule eelnes 13.–21. jaanuaril 2020 toimunud tehniline missioon.

ja tervishoiuteenuste eest tagasinõutud summade sissenõudmist tuleb kiirendada. Finantssektori kohustuste täitmisel tehakse jätkuvalt teatavaid edusamme seoses reformidega, mida on vaja viivislaenude mahu vähendamiseks. Siiski on vaja teatavaid olulisi meetmeid märkimisväärselt prioriseerida ja kiirendada. Eelkõige on ajakavast maas kodumajapidamiste maksejõuetuse juhtumite kuhjumise likvideerimine ning vähest edu on saavutatud edukaid e-oksjoneid takistavate asjaolude kõrvaldamisel.

- Samal ajal teevad ametiasutused edusamme 2020. aasta keskel võetud kohustuste täitmisel, mida hinnatakse aasta teisel poolel. Nad teevad oma jõupingutusi tihedas koostöös institutsioonidega ning võtavad oma laiema reformikava raames meetmeid, mis ületavad eurorühma kohustusi, näiteks hea õigusloome, digitaalse juhtimise ja hariduse valdkonnas.

MAJANDUS- JA EELARVEVÄLJAVAATED

Majanduse elavnemine jätkus 2019. aastal ja peaks veelgi hoogustuma. Prognoositakse, et majanduskasv jõuab 2019. aastal 2,2 %-ni, mis on tublisti üle euroala keskmise 1,2 %, peamiselt tänu väga headele eksporditulemustele. Tugev turismihooaeg suurendas teenuste eksporti, kuid euroala aeglasemast majanduskasvust hoolimata püsis ka kaupade eksport vastupidavana. Majanduskasv peaks 2020. aastal kasvama 2,4 %-ni ja sisenõudlus hoogustuma. Seda toetavad positiivsed ootused ja 2020. aasta eelarvesse lisatud majanduskasvu soodustav maksukoormuse nihe. Tööturu elavnemine peaks jätkuma ja töötuse määr peaks 2020. aastal langema 15,2 %-ni, samal ajal kui inflatsioon peaks jääma lähiajal tagasihoidlikuks.

Väljavaated sõltuvad nii tõusu- kui ka langusriskidest. Hiljutised statistilised muudatused ning ettevõtjate ja tarbijate ootusi kajastavad näitajad osutavad 2019. ja 2020. aastal riskide suurenemisele. Prognoos on jätkuvalt ettevaatlik seoses välissektori panusega majanduskasvu 2020. aastal, võttes arvesse ka aeglaselt kasvavat tööjõu ühikukulu Kreekas, kuid Kreeka ekspordi turuosa suurenemine 2019. aastal ja varem võib osutuda püsivamaks, eriti kui sellega kaasneb tootlikkuse kasv. Langusriskid on peamiselt seotud ebakindla geopoliitilise olukorra ja püsivate poliitiliste pingetega laiemas piirkonnas, samuti kavandatud avaliku sektori investeerimisprojektide ebapiisava rakendamisega ja nende mõjuga sisenõudlusele. Prognoos sõltub tõhustatud järelevalve raames kokku lepitud reformide jätkamisest. Eelkõige sõltub investeeringute rahastamine pangandussektori kaudu finantssektori reformide kiirest elluviimisest, mille eesmärk on toetada pankade vahendussuutlikkust.

2019. aasta esialgsete andmete põhjal peaks Kreeka saavutama suurema esmase eelarveülejäägi kui eesmärgiks seatud 3,5 % SKPst, ületades viiendat aastat järjest oma eelarve-eesmärgid. Esmane eelarveülejääk peaks 2019. aastal ulatuma ligikaudu 4 %-ni. Seejuures võeti arvesse haavatavatele leibkondadele 186 miljoni euro ulatuses jaotatud nn sotsiaalseid dividende ja seni täitmata 200 miljoni euro suuruse avaliku teenindamise kohustuse arveldamist aasta lõpus. See vastab valitsemissektori nominaalsele eelarveülejäägile ligikaudu 1,6 % SKPst, võrreldes euroala prognoositud puudujäägiga 0,8 % SKPst. Enne aasta lõpus tehtavaid makseid oleks eelmises aruandes prognoositud ületäitumine võrreldes 3,8 %-ga SKPst ulatunud ligikaudu 4,2 %-ni SKPst. Erinevust saab seostada peamiselt oodatust suurema sotsiaalkindlustusmaksete ja maksutuluga ning tarbimiskulutuste alakasutusega. Osa suuremast tulude laekumisest tulenes ühekordsetest teguritest.

Kuigi valitsemissektori investeeringute mõju eelarve tasakaalule oli üldjoontes neutraalne, olid need 1,1 % SKPst väiksemad kui algselt kavandatud. Selleks et tegeleda avaliku sektori investeeringute eelarve korduva alakasutamise probleemiga, on ametiasutused hakanud rakendama tegevuskava selle järelevalve parandamiseks. Tegevuskava rakendamine edeneb kavakohaselt ja peaks lõpule viidama 2021. aasta lõpuks. Projektide ettevalmistamise rahastu loomise kavad on algusjärgus, kuid loodetakse, et need aitavad kaasa avaliku sektori investeeringute eelarve sihipärasemale ja suuremale täitmisele. Avaliku sektori investeeringute eelarve alatäitmine on kasvav probleem ka seoses tehnilise tööga, mis käsitleb märkimisväärse turujõuga ettevõtja netofinantsvarade kokkuleppe (SMP-ANFA) tulu ekvivalendi summade võimalikku kasutamist kokkulepitud investeeringuteks (vt ka allpool).

Ametiasutused on hakanud rakendama 2020. aasta eelarvet, mis vastas eelmise aruande hinnangul eelarve-eesmärgile 3,5 % SKPst, ning nad eeldavad, et kevadel tekib eelarvepoliitiline manööverdamisruum lisameetmete rahastamiseks. Valitsuse eesmärk on veelgi vähendada kinnisvaramaksu (ENFIA), suurendades samal ajal selle maksubaasi, ning vähendada solidaarsusmaksu ja sotsiaalkindlustusmakseid. Seepärast on oht, et äriühingu tulumaksu järkjärguline vähendamine 20 %-ni, millest teatati 2019. aasta juulis, lükatakse edasi. Neid meetmeid hinnatakse keskpika perioodi eelarvestrateegia ettevalmistamise raames, mille tähtaeg on 2020. aasta mais, koos mõnede 2020. aasta eelarves sisalduvate väiksemate eelarvemeetmete ümberhindamisega. Keskpika perioodi eelarvestrateegia peaks kajastama ka peatset pensionireformi, mida töötatakse praegu välja eesmärgiga reageerida eelarveneutraalsel viisil riiginõukogu 2019. aasta otsusele, ning kulusid, mis kaasnevad pangalaenude sissenõutud riigigarantiide kustutamisega, mille väärtus viie aasta jooksul moodustab 1,1 % SKPst.

Võttes arvesse rändevoogude kiirenemist, juhtisid ametiasutused tähelepanu sellele, et praegune rändega seotud kohandustegur ei hõlma täielikult rändekriisi kogukulusid ([5]). Kokkulepitud korrigeeriv tegur võimaldab esmasest eelarvepositsioonist välja jätta kuni 0,2 % SKPst rändega seotud kulusid (ilma ELi vahenditeta), kuid praeguse metoodika kohaselt on esmasest eelarvepositsioonist maha arvatud tegelikud summad sellest tasemest pidevalt palju allpool. Ametiasutused ja Euroopa institutsioonid on hakanud hindama takistusi, mis ei lase ametiasutustel arvestada kohandusteguri puhul kogukulusid, ning annavad tulemustest aru järgmises aruandes.

Üldiselt on Kreeka eelarve- ja majandusväljavaated paranenud. Jätkuvalt kindlad eelarvetulemused ja majanduskasvu soodustav poliitikakava on avaldanud oma mõju majandussentimendile, sest usaldusnäitajad lähenevad kriisieelsele tasemele. Kreeka on edukalt naasnud riigivõlakirjade turgudele, saavutades ajalooliselt madala tootluse. Tootluse vahed on viimasel aastal märkimisväärselt vähenenud ja Kreeka majanduse paranenud väljavaated on kaasa toonud Kreeka krediidireitingu järkjärgulise tõstmise. Reformikohustuste täitmine on keskpika ja pikaajalise majanduskasvu väljavaadete säilitamisel keskse tähtsusega.

Positiivsest väljavaatest hoolimata seisab Kreeka riigi rahandus jätkuvalt silmitsi eelarveriskidega, mida on praeguses etapis raske määratleda. Esiteks, hoolimata riiginõukogu hiljutisest otsusest seoses varasemate pensionireformidega, on suur hulk pensionäridele tehtavate tagasiulatuvate väljamaksete nõuetega seotud juhtumeid ikka veel

([5]) Praegu kehtiva rändega seotud kohandusteguri määratluse võib leida komisjoni arvamusest Kreeka eelarvekava kohta, SWD(2018) 516, joonealune märkus 5. https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/economy-finance/c_2018_8016_el_en.pdf

menetluses ning riiginõukogu käsitleb neid nn katsemenetluse kaudu, et tagada ühtne lähenemisviis kõigis kohtutes. Täiendav maksurisk tuleneb turismi- ja majutussektoris tegutseva äriühingu Attikos Helios ja Public Real Estate Company vahelisest kohtuvaidlusest. Kohtuasi on menetluses Ateena apellatsioonikohtus. Täiendavat eelarvesurvet võivad põhjustada kavandatavad kokkulepped, mis käsitlevad National Bank of Greece'i (eraõiguslik kommertspank) täiendavat erapensionifondi. Mõju eelarvele sõltub pensionikohustuste valitsemissektorile ülekandmise statistilise kajastamise ajast ning kahe poolelioleva kohtuasja otsustest, mis hõlmavad kõiki asjaomaseid pooli (riik, pank ja pensionärid).

Algust on tehtud tehniliste aruteludega SMP-ANFA tulu ekvivalentide võimaliku kasutamise üle, mille eesmärk on vähendada brutorahastamisvajadusi või muid kokkulepitud investeeringuid. Tegutsedes eurorühma poolt 2019. aasta detsembris antud vastavate volituste ([6]) alusel, jagasid ametiasutused tõhustatud järelevalvemissiooni käigus oma esialgseid kaalutlusi seoses SMP-ANFA tulu ekvivalentide kasutamisega ja seonduva mõjuga struktuursele eelarvepositsioonile. Euroopa institutsioonid suhtlevad ametiasutustega tehnilisel tasandil, et anda eurorühmale aru 2020. aasta juunis. Valitseb üldine arusaam, et investeeringud suurendavad majanduskasvu. Ametiasutused tegid ka ettepaneku kaaluda eelarve tasakaalustamise mehhanismi loomist, mis võimaldaks võtta järgmisel aastal arvesse esmase eelarveülejäägi eesmärkide varasemat ületäitmist ja vähendada esmase eelarveülejäägi eesmärki kuni 2022. aastani. Iga ettepanekut, mis muudab Euroopa partneritega 2018. aasta juunis saavutatud kokkulepet, tuleb arutada eurorühmas, ning igas sellises ettepanekus tuleb võtta arvesse ELi eelarveraamistikku ja võla kestlikkust.

VALITSEMISSEKTORI RAHASTAMINE JA VÕLA KESTLIKKUS

Kreeka tugevdas oma kohalolekut riigivõlakirjade turul, emiteerides 2020. aasta jaanuaris uusi võlakirju. Eelkõige emiteeriti jaanuari lõpus 15-aastane võlakiri mahus 2,5 miljardit eurot. Investorite suure huvi tõttu oli lõplik tellimusraamat ligikaudu 19 miljardit eurot ja saavutatud 1,9 % tootlus oli oodatust väiksem. Ligikaudu 84 % enampakkumisel müüdud võlakirjadest müüdi välisinvestoritele, kes olid peamiselt reaalset raha kasutavad investorid. See oli pärast kriisi esimene kord, kui Kreeka emiteeris nii pika tähtajaga võlakirja avatud enampakkumisel, samuti esimene kord, kui ta emiteeris võlakirja, mille tähtaeg saabub pärast Euroopa Finantsstabiilsuse Fondi laenude praeguse edasilükkamisperioodi lõppu, st pärast 2032. aastat. See näitab, et investorite jaoks on ka sellel perioodil teatav krediidipikendusrisk. Rahastamisstrateegia põhjal võib sel aastal oodata veel võlakirjaemissioone, millega võidakse rahastada ametlike ja erasektori võlgade edasisi ennetähtaegseid tagasimakseid. Riigivõlakirjade tootluse vahe on veelgi vähenenud – 10-aastaste riigivõlakirjade hinnavahe võrreldes Saksamaaga jõudis veebruari keskel 140 baaspunkti tasemele, samal ajal kui Kreeka krediidireiting paranes veelgi. Kreeka säilitab jätkuvalt märkimisväärse rahapuhvri ning tema riigi rahareserv oli 2019. aasta lõpus hinnanguliselt ligikaudu 23,5 miljardit eurot, mis on piisav, et katta rahastamisvajadused rohkem kui kahe aasta jooksul, kui saavutatakse esmase eelarvepositsiooni eesmärgid.

([6]) Eurorühm andis Euroopa institutsioonidele volituse alustada tehnilist tööd seoses ANFA ja SMP tulu ekvivalentide võimaliku kasutamisega brutorahastamisvajaduste vähendamiseks või vastastikku kokkulepitud investeeringute rahastamiseks kooskõlas kokkulepitud eelarve-eesmärkidega ja eurorühma 2018. aasta juuni avaldusega. Eurorühma 4. detsembri 2019. aasta avaldus Kreeka kohta: https://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2019/12/04/eurogroup-statement-on-greece-of-4-december-2019/.

Võla kestlikkuse analüüsi on järjestikku ajakohastatud. Ajakohastatud makromajanduslikud eeldused ja hiljutised andmed võlakirjade emiteerimise kohta viitavad sellele, et võlg väheneb jätkuvalt (välja arvatud hüppeline muutus, tingituna edasilükatud intresside kapitaliseerimisest 2033. aastal), kuid ületab 2040. aastaks 100 % SKPst. Teine stsenaarium, mille puhul toimub intressimäärade täiendav muutmine, nagu on arvutatud praeguse raamistiku alusel, viitab sellele, et võlg jääb kuni 2039. aastani üle 100 % SKPst. Kreeka brutorahastamisvajadus ulatub esimese stsenaariumi puhul prognoosiperioodi lõpus ligikaudu 13,5 %-ni SKPst ja teise stsenaariumi puhul 12 %-ni SKPst. Käimas on Euroopa institutsioonide kasutatava võla kestlikkuse analüüsi aluseks olevate eelduste raamistiku põhjalik läbivaatamine, mis viiakse lõpule tõhustatud järelevalve kuuenda aruande esitamise ajaks.

MAKSUSTAMINE JA AVALIKU SEKTORI FINANTSJUHTIMINE

Olulisi edusamme on tehtud ENFIA 2020. aasta kinnisvaramaksu maksubaasi laiendamisel, suurendades tsoonisüsteemiga hõlmatud elanikkonna osakaalu 85 %-lt 98 %-le. Uus üleriigiline ümberhindamine peaks lõppema 2020. aasta kevadel, et viia kinnisvaramaksu väärtused 2020. aasta keskpaigaks vastavusse turuhindadega, mis on konkreetne kohustus. 2020. aasta eelarves nähakse ette uutel väärtustel põhinev peaaegu eelarveneutraalne kinnisvaramaks, mille puhul ENFIA tulud suurenevad veidi ehk võrreldes 2019. aastaga 140 miljoni euro võrra. Maksubaasi laiendamine võib anda võimaluse kinnisvaramaksu määrade ja piirmäärade ümberkujundamiseks.

Avaliku sektori tulude sõltumatu asutuse töötajate arv suurenes 2019. aastal, kuid jäi allapoole 2019. aasta lõpu eesmärki (2019. aasta lõpu konkreetne kohustus, mis asendati samaväärsete meetmetega). Töötajate arv suurenes 2019. aastal 11 902-ni, mis on 264 võrra rohkem kui aasta alguses. Võttes aga arvesse varasemate viivituste kuhjumist, jäi tegelik töötajate arv esialgsest eesmärgist (12 500) väiksemaks. Sõltumatu asutuse juhi volituste uuendamine tagab järjepidevuse ja hõlbustab selle ümberkujundamist tõhusaks ja tulemuslikuks maksuhalduriks kooskõlas parimate tavadega.

Täiendavate meetmete osas, milles lepiti kokku personaliga seotud eesmärkide alatäitmise tõttu, on tehtud üldiselt häid edusamme, eelkõige seoses personalireformi ja eluasemeküsimustega, ning eeldatakse, et need edenevad kuni 2020. aasta aprilli lõpuni veelgi. Vastu on võetud palgaastmeid käsitlevad täiendavad õigusaktid, mis on personalireformi eeltingimus, ning aprilli lõpuks on kavas vastu võtta järgnevad õigusaktid, milles määratakse kindlaks palgaastmete määramise süsteemiga seotud tasustamisraamistik. Seoses IT-raamistikuga on kindlaks määratud peamised valdkonnad, milles tuleb 2020. aasta aprilliks täpsustada selle asutuse ja digitaalse juhtimise ministeeriumi asjaomaste talituste vahelised pädevusvaldkonnad ja ressursid. See peaks võimaldama jõuda teenustaseme kokkuleppeni 2020. aasta keskpaigaks. Lisaks on koostatud üksikasjalik tegevuskava asutuse ümberpaigutamiseks ühte asukohta ning on tehtud otsus, et praegu ruume kasutav avalik-õiguslik üksus kolib välja ja asutusele tehakse rendilepingu pakkumine eeldatavasti 2020. aasta märtsiks. Tegevuskava kohaselt peaks asutus kolima uutesse ruumidesse 2021. aasta aprilliks.

Ametiasutused teevad edusamme seoses mitme olulise projektiga, millega suurendatakse sõltumatu asutuse suutlikkust, ja valmistavad ette ambitsioonikamat kava smugeldamise vastu võitlemiseks. Töö on käimas IT-süsteemiga, mis hõlmab lõpp-punktide vahelist kogumissüsteemi (2021. aasta keskpaiga konkreetne kohustus) ja nii-öelda näidiskogumisasutust, samal ajal kui edenevad ka plaanid võtta 2020. aastal kasutusele

elektroonilised arved. Samuti kavatsevad ametiasutused tugevdada tegevuse koordineerimise keskust, mis loodi programmi kohustuse raames eesmärgiga võidelda smugeldamise vastu ja koordineerida asjaomaseid talitusi. Keskuse suutlikkus on viimasel ajal vähenenud, sest töötajate lähetusi ei ole uuendatud, ning eeldatavasti võetakse peatselt vastu esmased õigusaktid selle probleemi lahendamiseks. Ametiasutused kavatsevad viia keskuse juhtkomitee liikmesuse aseministrite ja sõltumatu asutuse juhataja tasandile, mis tooks kaasa tõhusama koordineerimise. Keskus jääb oma tegevuses sõltumatu asutuse struktuuri alla ja selle üldist suutlikkust suurendatakse.

Ametiasutused taasavasid sotsiaalkindlustusmaksete 120 osamakse kava nende jaoks, kes skeemist lahkusid, mis on tekitanud mõningast muret seoses sellega, kas ametiasutuste võetud kohustus lõpetada pikaajaliste ajutiste osamaksekavade pakkumine, on usaldusväärne. Ametiasutused väitsid, et paljud võlgnikud olid IT-süsteemis esinevate vigade tõttu kavast tahtmatult välja jäänud. Samas vastuvõetud õigusnorm, mis tegi 2020. aasta mai lõpuks võimalikuks taassisenemise, tundub olevat ebaproportsionaalselt soodne nii taassisenemise perioodi pikkuse kui ka õiguse osas, kuna see võimaldas uuesti siseneda ka võlgnikel, kes eeskirju tegelikult ei järginud. Seetõttu on tervitatav, et ametiasutused esitasid kõnealuse seaduse muudatuse, millega lühendatakse ajavahemikku 2020. aasta märtsi lõpuni ja piiratakse taassisenemise õigust.

Võlgnevuste netosumma ulatus 2019. aasta lõpus 1,2 miljardi euroni, mis on 220 miljonit eurot rohkem kui 2019. aasta oktoobri võlgnevuste kustutamise kavas seatud eesmärk (jätkuv kohustus). Võrreldes 2019. aasta augustiga vähenes võlgnevuste netosumma 50 miljoni euro võrra. Enamik kõrvalekaldeid on seotud puudustega pensioninõuete võlgnevuste kustutamisel ja vigadega pensioninõuete võlgnevuste netosumma täpsel arvutamisel. Teatavaid puudujääke võrreldes eesmärgiga on täheldatud ka riigi ja kohalike omavalitsuste võlgnevustes. Ettevalmistamisel on lisameetmed, mis keskenduvad eelkõige pensionivõlgnevustele, ning mõnda neist on juba hakatud rakendama. Meetmed hõlmavad mitmeid õigusaktide muudatusi, millega reguleeritakse teatavate võlgnevuste tasumist, tihedamat järelevalvet, lisakoolitust ja parimate tavade vahetamist. Ametiasutused on jätkuvalt pühendunud 2019. aasta oktoobri võlgnevuste kustutamise kavale ning eeldavad, et 2021. aasta keskpaigaks saavutatakse eesmärk kustutada menetluses olevad pensioninõuete võlgnevused.

Kuigi netosumma väheneb, tekib jätkuvalt uusi võlgnevusi, mis osutab puudustele makseahelas ja sisekontrolli funktsioonides. Õigeaegsete makseahelate loomise kontekstis on tõhusate sisekontrollimehhanismide puudumine endiselt murettekitav ja maksete töötlemist aeglustav tegur, eriti üksustes, kus kontrollikoja eelauditid on hiljuti järk-järgult lõpetatud. Kontrollikoda viib läbi sellekohast laiaulatuslikku uuringut kogu avalikus halduses, et kiirendada tõhusate sisekontrollisüsteemide loomist käesoleva aasta lõpuks ning anda vajaduse korral edasisi suuniseid. Riigikontroll kohustus vaatama läbi soovitused makseahela lihtsustamise kohta Rahvusvahelise Valuutafondi hiljutise tehnilise abi projekti raames ning võtma vajaduse korral leevendusmeetmeid.

Valitsemissektori riigikassa kontode süsteemi rahavoogude jälgimise raamistik on kehtestatud, samal ajal kui rakendatakse rahavoogude prognoosimise katseprojekti (mõlemad on 2019. aasta lõpu konkreetsed kohustused). Kõik olulised valitsemissektori üksused on avanud kontod Kreeka keskpangas ja kasutanud seda riigi toetuste või subsiidiumide saamiseks. Mõned väikesed üksused ei ole veel skeemiga liitunud, kuid riigikontrollil on kavas võtta peatselt mõned meetmed täieliku katvuse tagamiseks.

Rahavoogude prognoosimist käsitlev katseprojekt algas 2019. aasta lõpus ja selle tulemusena töötatakse 2020. aasta oktoobriks välja strateegia, mis on aluseks selle kasutuselevõtul ülejäänud üksustes. Projekti keerukust silmas pidades hinnatakse seda märtsi lõpuks esitatava vahearuande ja aprilli lõpuks esitatava kasutuselevõtustrateegia kavandi alusel.

Ühtse kontoplaani (keskvalitsuse jaoks võetud konkreetne kohustus tähtajaga 2021. aasta keskpaik) üldine rakendamine edeneb, kuid selle kasutuselevõtt kogu keskvalitsuses, sealhulgas avaliku sektori investeeringute eelarves, on endiselt problemaatiline. Kontoplaani juhtimisstruktuuri on märkimisväärselt tugevdatud ning seda peetakse nüüd laiapõhjaliseks riigi rahanduse juhtimise vahendiks, mis hõlmab hankeid ja e-arveid. Kontoplaani täielik rakendamine avaliku sektori investeeringute eelarves ei ole siiski piisavalt edenenud. Ametiasutuste muudetud kava nõuab täiendavat tööd, eelkõige seoses kontoplaani rakendamisega eelarve planeerimise etapis, järgides samas täielikult tekkepõhise raamatupidamisarvestuse põhimõtet.

SOTSIAALHOOLEKANNE

Kuigi sotsiaalne olukord on endiselt keeruline, oodatakse selle jätkuvat paranemist tänu viimastel aastatel toimunud majanduse elavnemise ja sotsiaalhoolekande reformide kombineeritud mõjule. Astutud on olulisi samme sotsiaalhoolekandesüsteemi tõhususe, tulemuslikkuse ja piisavuse parandamiseks: kehtestatud on garanteeritud miinimumsissetuleku kava ja eluasemetoetus. Viimaste kättesaadavate andmete kohaselt vähenes aastatel 2017–2018 vaesuse või sotsiaalse tõrjutuse ohus olevate inimeste osakaal 34,8 %-lt 31,8 %-le, samas kui suure materiaalse puuduse osakaal vähenes 21,1 %-lt 16,7 %-le. Samal ajal kui eluasemetoetusega toetatakse haavatavate leibkondade üürikulusid, puudub samasugune alaline toetus haavatavatele eluasemeomanikele, kellel on hüpoteek ([7]). Puudega inimeste hüvitiste süsteemi reformi lõpuleviimine ja kohaliku ühistranspordi toetuste süsteemi läbivaatamine võiks sotsiaalhoolekandesüsteemi veelgi tõhustada.

Ametiasutused valmistavad ette pensionialaste õigusaktide kohandusi, et viia need kooskõlla riiginõukogu 2019. aasta otsusega. Kohandused hõlmavad kõrgemaid aastaseid määrasid üle 30 aasta pikkuste karjääride puhul, uut füüsilisest isikust ettevõtjate sotsiaalkindlustusmaksete süsteemi ning tagasipöördumist enne 2014. aastat kehtinud täiendavate pensionide tasemele, mille kärpimist peeti põhiseadusevastaseks. Aastamäärade tõstmine suurendab veelgi süsteemi soodsust nende inimeste jaoks, kelle karjäär on pikem, mis toob kaasa kõrged keskmised asendusmäärad Euroopa standardite alusel. Mis puutub sotsiaalmaksetesse, siis kavatsevad ametiasutused lahutada füüsilisest isikust ettevõtjate tehtavad maksed nende deklareeritud sissetulekust, suurendades samal ajal makstavat miinimumsummat. Uute meetmete prognoositav mõju on alla 0,5 % SKPst, mida ametiasutused kavatsevad rahastada, suunates (osaliselt) ümber 2019. aastal uuesti kasutusele võetud 13. pensioni vahendeid. Ülejäänud osa eelarvest, mis varem eraldati 13. pensionile, kasutatakse tervishoiupoliitika ja sotsiaalhoolekande kulude katmiseks, juhul kui see võib toetada näiteks garanteeritud miinimumsissetuleku suurendamist sotsiaalse solidaarsissetuleku kava raames või alalise hüvitise kehtestamist haavatavatele eluasemeomanikele, kellel on hüpoteek.

([7]) Kodumajapidamiste maksejõuetuse seaduse (Katseli) alusel on praegu olemas peamise elukoha kaitse süsteem, mis hõlmab seega ainult viivishüpoteeklaene, mille kehtivus aga lõpeb 2020. aasta aprillis.

Ametiasutused on välja töötanud tegevuskava viivituste kõrvaldamiseks ühtse sotsiaalkindlustusfondi loomisel, mis on 2020. aasta keskpaiga konkreetne kohustus. Lähikuudel hakatakse rakendama ambitsioonikat tegevuskava ühtse sotsiaalkindlustusfondi digiteerimiseks, mille eesmärk on ühtlustada kõigi varasemate fondide IT-süsteemid ja digiteerida teenused 2020. aasta lõpuks ja 2021. aasta keskpaigaks. Ametiasutused on teatanud ka otsusest liita tõhususe suurendamiseks täiendav pensionifond ühtse sotsiaalkindlustusfondiga.

Tagasinõudeid käsitlevad haldusmenetlused (jätkuv kohustus) on taastatud ning valmistatakse ette meetmeid tagasinõutavate summade suuruse piiramiseks. Tagasimaksete sissenõudmine farmaatsiatoodete puhul on käimas (2019. aastal kasutusele võetud 120 osamakse kava kaudu) ning erakliinikute ja muude teenuseosutajate puhul algab see peatselt. Muret tekitavad üha suurenevad tagasinõuete summad, eriti ravimite puhul. Ametiasutused kavatsevad suurendada jõupingutusi retseptide väljakirjutamise / ravi kohustuslike protokollide rakendamiseks, mille eesmärk on ohjeldada sobimatut retseptide väljakirjutamist, ning tugevdada oma positsiooni ravimihindade üle peetavatel läbirääkimistel, eelkõige kallite ravimite puhul. Euroopa institutsioonid on julgustanud ametiasutusi kaaluma riskijagamise elemendi lisamist tagasinõuete süsteemi ja tagama haiglate eelarvete piisavuse seoses elanikkonna tervishoiuvajadustega.

Pärast süsteemi väljakuulutatud ümberkujundamist on taas näha edusamme 2020. aasta keskpaigas võetud konkreetse kohustuse puhul luua üldine esmatasandi tervishoiuüksuste võrgustik. Läbivaadatud strateegia kohaselt hakkavad ülejäänud 120 kohalikku tervishoiuüksust tegutsema olemasolevate tervishoiukeskuste ruumides. Sellele vaatamata esineb esmatasandi arstiabi võrgustiku täielikul väljaarendamisel jätkuvalt olulisi kitsaskohti, sealhulgas vajaliku arvu perearstide palkamine ning puudulik kohustuslik registreerimine ja juurdepääsukontroll. Sellise kogu elanikkonda hõlmava võrgustiku väljakujundamine 2020. aasta keskpaigaks ei ole võimalik, kuid uues strateegias käsitletakse mõningaid peamisi seniste viivituste allikaid ning ametiasutused on kindlad, et nad suudavad täieliku kasutuselevõtu, sealhulgas juurdepääsukontrolli ja suunamisfunktsioonid, viia lõpule 2020. aasta lõpuks.

Selle eesmärgi saavutamine, et tsentraliseeritud hangete osakaal oleks 30 %, mis on 2020. aasta keskpaiga konkreetne kohustus, on keeruline, kuid detsentraliseeritud hangete kavandatud käivitamine piirkondlikul tasandil võib protsessi kiirendada. Ametiasutused on esitanud tsentraliseeritud hangete läbivaadatud strateegia, muutes samal ajal uue tervishoiuhangete keskasutuse eraõiguslikuks juriidiliseks isikuks. Uues strateegias nähakse ette detsentraliseeritud hanked piirkondlikul tasandil, mis peaks muutma menetlused halduslikult vähem koormavaks, kiirendama pakkumismenetlust ja pakkuma rohkem võimalusi kandideerimiseks. Ametiasutused kavatsevad paremini kasutada hinnavaatluskeskust, et tagada kõigi välditavate ebatõhusate kulutuste võimalikult kiire kõrvaldamine.

Töövõimetushüvitiste raamistiku reform (2019. aasta keskpaiga konkreetne kohustus) käib, kuid selle puhul esineb ametiasutuste kontrolli alt väljas olevatel põhjustel suuri viivitusi. Uus metoodika oleks tulnud välja töötada katseprojekti hindamise alusel, mille lõplik versioon ei ole veel valmis. Ametiasutused on leppinud kokku, et esitavad 2020. aasta aprilliks oma riigi tasandil kasutuselevõtu uue muudetud ajakava, milles võetakse arvesse hindamisaruande kavandi alusel kindlaks tehtud teemasid. Ametiasutused on teatanud oma kavatsusest vaadata läbi kõik hüvitised ja teenused puuetega inimestele, et tugevdada mitterahaliste hüvitiste ja teenuste pakkumist.

Kohaliku ühistranspordi toetuste süsteemi hindamine, mis on 2019. aasta lõpu konkreetne kohustus, viiakse eeldatavasti lõpule 2020. aasta aprilli lõpuks. Viivitus on tingitud paljudest erinevatest abisaajatest (kümme erinevat elanikkonnarühma saavad sellist liiki toetusi) ja mitmete eri ministeeriumide kaasamisest.

FINANTSPOLIITIKA

Pärast kapitalikontrollide kaotamist 2019. aasta septembris jätkus pangandussektori tugevdamine, kuid varasemad riskid ja probleemid on endiselt suured. Riigisisesed hoiused jätkasid kasvu, parandades veelgi Kreeka pankade likviidsusolukorda. Pankade kasumlikkus näitab taastumise märke, kuid on endiselt väike. Pangad täidavad oma kapitalinõudeid, kuid kapitalistruktuur sõltub suurel määral riigi varadest, eelkõige edasilükkunud tulumaksuvara krediidi suure mahu tõttu. 2019. aastal on pankade netolaenuandmine mittefinantsettevõtetele veelgi paranenud, samal ajal kui kodumajapidamistele antavate laenude kasv on jäänud negatiivseks, võttes arvesse laenuintressimäärade edasist alanemist.

Viivislaenude vähendamine kiirenes 2019. aastal, kuid nende osakaal on endiselt väga suur. Viivislaenude maht vähenes 2019. aasta septembri lõpus 71,2 miljardi euroni, kahanedes 36 miljardi euro võrra võrreldes 2016. aasta märtsis esinenud tipptasemega, mis moodustab 42,1 % kõigist kliendilaenudest. Müügi- ja mahakandmistehingud on seni olnud viivislaenude vähenemise peamine põhjus, samal ajal kui pankade endi suutlikkus viivislaenudest vabaneda on endiselt väga väike.

Programmi Hercules varakaitsekava edukas ja kiire rakendamine võib kiirendada nelja süsteemselt olulise panga viivislaenude vähendamist. Kava kestab 18 kuud ja selle kavandatud rahastamine hõlmab maksimaalselt 12 miljardit eurot riigigarantiisid. Kõik neli süsteemselt olulist panka on väljendanud huvi kavas osaleda ja tegelevad seega viivislaenude vähendamise strateegiate ajakohastamisega. Nüüd keskendutakse kava edukale ja õigeaegsele rakendamisele.

Ametiasutused tegelevad praegu kehtiva killustatud maksejõuetusraamistiku reformimisega viisil, mis aitab lähitulevikus kaasa era- ja valitsemissektori võla kestlikule vähendamisele, kiirendades samal ajal viivislaenude likvideerimiseks olemasolevate vahendite rakendamist ja suurendades nende tõhusust. Allpool kirjeldatud meetmeid jälgitakse ja hinnatakse tõhustatud järelevalve raames osana **pidevast kohustusest** *jätkata selliste reformide rakendamist, mille eesmärk on taastada pangandussüsteemi tervis, sealhulgas jõupingutusi viivislaenude likvideerimiseks*.

- **Maksejõuetusraamistiku ühtlustamine.** Käimas on ettevalmistustöö äriühingute ja füüsiliste isikute maksejõuetusmenetluste ühtlustamiseks ja lõimimiseks ning uus raamistik võetakse eeldatavasti vastu 2020. aasta aprilli lõpuks. Sõltumata uue raamistiku rakendamisest aegub aprilli lõpus ka peamise elamisloa kaitse kava. Uuelt süsteemilt oodatakse muu hulgas praeguste seadusest tulenevate takistuste kõrvaldamist ülemäärase võlgnevuse ja olemasolevate raamistike menetluse keerukusega tegelemisel ning võlausaldajate vahelise koostöö edendamist. Ametiasutused kaaluvad sellise raamistiku väljatöötamist, mis tugineks esialgu kohtuvälisele kokkuleppele, mida toetaksid elektroonilised vahendid, püüdes saavutada võla kokkuleppe teel restruktureerimist. Uue raamistiku edukas rakendamine sõltub suurel määral maksejõuetusmenetluste tõhusast kiirendamisest ja optimeerimisest. Ametiasutused on koostanud seaduseelnõu esialgse kavandi. See on

praegu hindamisel ja institutsioonidega konsulteerimisel kuni edasise väljatöötamiseni.

- **Kodumajapidamiste maksejõuetusega seotud mahajäämuse likvideerimine.** 2019. aasta detsembri lõpus ületas kodumajapidamiste maksejõuetusmenetluste arv 86 000 juhtumit, mis on ligikaudu 50 % rohkem kui aasta lõpuks seatud eesmärk, mis jääb seetõttu väga tõenäoliselt saavutamata. 2019. aasta detsembri lõpuks oodati põhjalikku tegevuskava kodumajapidamiste maksejõuetuse kuhjumise likvideerimise kiirendamiseks. Ametiasutused on nüüd võtnud kohustuse esitada see 2020. aasta märtsi lõpuks. Eeldatakse, et kasutatakse erinevaid meetodeid, et reaalselt lühendada ajavahemikku, mis jääb kohtuasja esitamise ja selle kohtuliku arutamise vahele, ning hõlbustada esitatud tõendite abikõlblikkuse kontrolli. Sellega seoses on asjakohane märkida, et ametiasutused esitasid ka seadusandliku ettepaneku eelnõu nende kohtunike koolitamiseks, kes tegelevad kodumajapidamiste maksejõuetuse juhtumitega.

- **Sissenõutud riigigarantiide kuhjumise likvideerimine.** Ametiasutused on suurendanud oma jõupingutusi ja kohustunud kiirendama tegevuskava rakendamist, et likvideerida sissenõutud garantiide kuhjumine, mis on endiselt märkimisväärne. Ajakohastatud kavas nähakse ette, et kõik praegu sissenõutavaid garantiisid käsitletakse ettevõttelaenude puhul 2022. aasta lõpuks ja füüsilistele isikutele antavate laenude puhul 2023. aasta lõpuks. Nõuete väljamaksmine peaks toimuma kohe pärast iga nõude läbivaatamist, välja arvatud i) nõuded, mis on kohtuvaidluse esemeks ja mida ei ole võimalik välja maksta enne, kui kohtuasi on lõpetatud, ning ii) juhtumid, kus võlausaldajad peavad esitama täiendavad dokumendid. Sellistel juhtudel tehakse maksed eeldatavasti ühe lisa-aasta jooksul pärast nõude käsitlemist ja need lõpetatakse täielikult 2025. aasta lõpuks. Kavandatud võlavähenduskava eelarvekulud lisatakse eeldatavasti 2020. aasta ajakohastatud keskpika perioodi eelarvestrateegiasse. Märkimisväärsete maksete tagamine juba 2020. aastal ja nähtavate tulemuste saavutamine aasta keskpaigaks ning 2024. aastaks kavandatud garantiide veel 2023. aastal edasise käsitlemise võimaluste uurimine suurendaks tegevuskava tõhusust ja annaks õige signaali riigi tulevastest maksetest finantssüsteemi.

- **Peamise elukoha kaitse.** Peamise elukoha kaitse kava koos riikliku toetusega, mis kehtestati selleks, et aidata võlgnikel hakata oma hüpoteeklaene tagasi maksma, kasutatakse endiselt vähe ning ametiasutused kordasid oma lubadust, et kaitse aegub 2020. aasta aprilli lõpus.

- **E-enampakkumised.** Siiani ei ole põhjalikult analüüsitud põhjuseid, mis takistavad praegu e-enampakkumiste suurt edukust, sealhulgas ettepanekut võimalike õiguskaitsevahendite kohta. Ametiasutused on teadlikud takistustest, mis põhjustavad pankade poolt tagatise realiseerimiseks korraldatavate e-enampakkumiste sagedast ebaõnnestumist, ning kohustuvad rakendama meetmeid, et vältida menetluslikke kuritarvitusi, eelkõige töötades välja tõhusa menetluskorra hindade kohandamise taotluste käsitlemiseks.

- **Muud algatused.** Euroopa institutsioonid tervitavad asjaolu, et taastatud on 2018. aasta lõpus kehtivuse kaotanud laenude mahakandmise sooduskohtlemine maksustamisel, sest see suurendab stiimuleid võla restruktureerimiseks.

Ametiasutused viisid lõpule oma hindamise reformitud tsiviilkohtumenetluse seadustiku rakendamise kohta, mille eesmärk on suurendada kohtumenetluste tõhusust ja kiirendada kohtuasjade menetlemist tsiviilkohtuasutustes. Eeldatavasti lõpetavad nad 2020. aasta juuli keskpaigaks selliste õigusaktide koostamise ja nende vastuvõtmise lõplikud ettepanekud tulevaste paranduste tegemiseks.

Kreeka finantsstabiilsuse fond jätkas oma aktsionäriõiguste kasutamist neljas süsteemselt olulises pangas. Viimasel aruandeperioodil keskendus ta pankade juhtimise parandamisele, nende ärimudelite hindamisele ja väljumisstrateegia rakendamise edendamisele. Fondi ja rahandusministeeriumi vahelised arutelud, milles käsitletakse muude asutuste võimalikku kaasamist võõrandamise viimases etapis ja fondi juhtorganite ja töötajate õiguskaitset, ei ole veel lõpule jõudnud. Fondi sõltumatuse säilitamine on endiselt pangandussektori hea seisundi taastamise alus.

TÖÖ- JA TOOTETURUD NING KONKURENTSIVÕIME

Ametiasutused valmistavad ette uut riiklikku majanduskasvu strateegiat. Kõrgetasemelise eksperdirühma osalusel koostatav uus strateegia ([8]) peaks valmima 2020. aasta keskpaigaks. Eeldatakse, et selles sätestatakse põhjalikud ja teostatavad keskpika perioodi reformiprioriteedid, et suurendada eksporti ja investeeringuid. Pärast arenguseaduse vastuvõtmist 2019. aasta oktoobris valmistavad ametiasutused ette ka teiseseid õigusakte, mis on uue raamistiku täieliku toimimise eeltingimus.

Ametiasutused kohustusid miinimumpalga iga-aastasel ajakohastamisel kaitsma konkurentsivõimet, pidades silmas Kreeka õigusaktide nõuet kaitsta ka ostujõudu. Miinimumpalga viimase tõstmise ja noorte alampalga kaotamise järelhindamine, mis toimus 2019. aasta veebruaris, on ettevalmistamisel ja seda toetatakse Euroopa Komisjoni tehnilise abi projektiga, mida rakendab Maailmapank. Pärast järelhindamist, sotsiaalpartneritega konsulteerimist ja sõltumatu eksperdikomitee soovitusi peaks valitsus määrama 2020. aasta juunis kindlaks miinimumpalga uue taseme. Kooskõlas õigusraamistikuga peaks see põhinema majanduse põhinäitajate analüüsil ja tõelisel dialoogil sotsiaalpartneritega.

Ametiasutused on viinud lõpule deklareerimata töö vastu võitlemise tegevuskava (2017-2019) rakendamise, mis on 2019. aasta lõpu konkreetne kohustus, ning valmistavad praegu ette järelmeetmeid. Eelmise tegevuskavaga edendati integreeritud lähenemist deklareerimata tööle, sealhulgas meetmeid eri asutuste koostöö tugevdamiseks ja deklareerimata töö tuvastamise võime parandamiseks. Ametiasutused kavandavad nüüd selle tegevuskava järelmeetmeid.

Ametiasutused on koostanud tegevuskava aktiivse tööturupoliitika uue rakendamismudeli üleriigiliseks laiendamiseks, liikudes seega edasi sotsiaalse solidaarsussissetuleku kava – 2019. aasta lõpus võetud konkreetne kohustus – kasutuselevõtu suunas. Ajakohastatud tegevuskava eesmärk on keskenduda strateegiliselt tööhõive pikaajalise ja kestliku kasvu edendamisele, järgides integreeritud ja sihipärast lähenemisviisi. Pärast esialgset katseprojekti kavatsetakse uut rakendamismudelit laiendada kolmele muule piirkonnale, pidades silmas selle võimalikku kasutuselevõttu riigi tasandil.

([8]) See koosneb tunnustatud ekspertidest ja seda juhib Nobeli preemia laureaadist majandusteadlane Christopher Pissarides.

Ametiasutused on alustanud tööd ambitsioonika tegevuskavaga ulatusliku haridusreformi nimel. See on põhjalikum kui eurorühma kohustused ning on makromajandus- ja sotsiaalpoliitika seisukohast oluline, sest aitab lahendada oskuste nõudlusele mittevastavuse probleemi, suurendab majanduskasvu ning aitab vähendada vaesust ja parandada sotsiaalset olukorda. Reformid keskenduvad sellistele probleemsetele valdkondadele nagu riiklike koolide kvaliteedi parandamine, kutsehariduse ja -koolituse ajakohastamine ning kõrgharidusasutuste kvaliteedi parandamine, et vähendada puudulikke oskusi ([9]). Uue kõrgharidusseaduse eesmärk on ajakohastada kõrgharidusasutuste hindamist ja akrediteerimist ning siduda ülikoolide rahastamine tulemuslikkusega, samal ajal kui ettevalmistamisel on mitmed muudatused kohustuslikus hariduses, sealhulgas kohustusliku kaheaastase koolieelse programmi rakendamine.

Edusamme majandusdiplomaatia ja kaubanduse lihtsustamise valdkondades, mis peaksid aitama tugevdada Kreeka eksporditulemusi, on pärssinud ebatäielik institutsiooniline korraldus. Õigusaktid, millega laiendatakse välisministeeriumi volitusi ja kohustusi majandusdiplomaatia valdkonnas, on edasi lükatud ning eeldatavasti saavad need valmis 2020. aasta märtsiks, samal ajal kui strateegia ise peaks valmima 2020. aasta aprilliks. Ühtse ametiasutuse jaoks tugeva õigusliku aluse loomine ja institutsioonidevaheliste struktuuride kohandamine on eeltingimused, et ametiasutused saavutaksid selles valdkonnas sünergia ja poliitika sidususe.

Hoolimata mõningatest viivitustest, mis on tingitud ametiasutuste kontrolli alt väljaspool olevatest teguritest, kulgeb investeeringute litsentsimisega seotud töö enamjaolt kavakohaselt ning ametiasutused on jätkuvalt pühendunud reformi lõpuleviimisele kokkulepitud tähtaegadeks. Ametiasutused suurendasid reformi koordineeriva asjaomase talituse haldussuutlikkust ja on taganud Euroopa Komisjoni kaudu täiendava tehnilise toe ülejäänud töö jaoks. IT-süsteemi hankelepingu allkirjastamine, mis on esimene samm IT-süsteemi täieliku kasutuselevõtmise suunas (2019. aasta lõpu konkreetne kohustus), on viibinud, arvestades ametiasutuste kontrolli alt väljaspool oleva hankemenetluse käigus tekkinud probleeme. Töö kontrollide raamseaduse rakendamiseks (2020. aasta keskpaiga konkreetne kohustus) edeneb, v.a mõned viivitused. Ametiasutused on hoolimata mõningatest viivitustest jätkuvalt pühendunud ka sellele, et pidada kinni 2020. aasta keskpaiga konkreetsest kohustusest lihtsustada lubade andmise menetlusi ülejäänud majandussektorites.

Ametiasutuste eesmärk on viia häirete liigitamise läbivaatamine lõpule 2020. aasta keskpaigaks (aegsasti enne 2021. aasta keskpaiga konkreetset kohustust) ning nad töötavad ka lisameetmete kallal keskkonnalubade andmise ja keskkonnajärelevalve raamistike parandamise eesmärgil. Ametiasutused allkirjastasid lepingu tehnilise nõustajaga, kes pakub tuge häirete liigitamise ühtlustamisel keskkonnamõjude liigitamise süsteemiga, eesmärgiga anda 2020. aasta keskpaigaks välja asjakohased teisesed õigusaktid. Kavandatavad lisasammud lubade andmise raamistiku parandamiseks hõlmavad

([9]) Kreeka on Euroopa oskuste indeksi oskuste tööturu vajadustele vastavuse osas ühel madalaimal kohal ELi riikide seas ning Kreekas on kolmanda taseme hariduse omandanute ülekvalifitseerumise määr (31,6 %) ja kvalifikatsioonide mittevastavuse määr ELi riikide seas ühed kõrgeimad. Seda kinnitavad ka viimased PISA tulemused, mille kohaselt on Kreeka kirjaoskuse, matemaatika ja loodusteaduste valdkonnas OECD keskmisest oluliselt madalamal. Digihariduse valdkonnas näib, et ainult 46 %-l 16–74aastastest inimestest on vähemalt elementaarsed digioskused, samal ajal kui 31 %-l ei ole üldse digioskusi (ELi keskmine: 17 %). Neid probleeme on rõhutatud ka komisjoni 2020. aasta aruandes Kreeka kohta, mis võeti vastu 26. veebruaril 2020 samal ajal koos käesoleva aruandega (COM(2020) 507).

keskkonnalubade uuendamise ja muutmise protsessi lihtsustamist, väliste keskkonnahindajate sertifitseerimist, kontrollide haldusraamistiku ümberkorraldamist ja asutuseväliste inspektorite sertifitseerimist. Viimane oleks oluline samm jõustamisraamistiku praeguste puuduste kõrvaldamisel. Ametiasutused vaatavad läbi ka teatavaid eelmise valitsuse poolt vastu võetud sätteid, et teha kindlaks võimalikud kõrvalekalded investeeringute litsentsimise reformi põhimõtetest, eesmärgiga võtta 2020. aasta septembriks vastu vajalikud muudatused. Seda reformi kooskõlastava asjaomase talituse jätkuv osalemine ja suurem roll tulevaste õigusaktide kontrollimisel tagaks selle reformi järjepidevuse.

Katastriprojekt edeneb üldiselt hästi, kuid tähtaegu tuli kohandada, võttes arvesse varem tekkinud viivitusi. Kinnisvara deklareerimisega viivitamise probleem, mis aeglustas katastriüksuste kaardistamist, on suures osas lahendatud ja enamikus piirkondades on võimalik alustada kaardistamise järgmist etappi. Eelnevaid viivitusi silmas pidades on õigustatud katastriprojekti tegevuskava läbivaatamine, et ajakavasid ja vaheetappe usutavalt muuta. Sellega seoses on katastriüksuse lõpliku kaardistamise tähtaeg nihkunud 2021. aasta keskpaigast 2022. aasta maisse ning seatud on vahe-eesmärgid. Projekt edeneb üldiselt ja ametiasutused näitavad üles tugevat tahet selle eest vastutada, mis tagab kindla aluse projekti lõplikuks valmimiseks. Institutsioonilisel tasandil kavatsevad ametiasutused katastriameti täieliku loomise (2020. aasta keskpaiga konkreetne kohustus) kiirendamiseks avada viivitamata piirkondlikud bürood kogu Kreekas ja anda neile volitused avada kavandatavad kohalikud allbürood.

Jätkusid edusammud Kreeka energiaturuga seotud kohustuste täitmisel ning kõigepealt esitati läbivaadatud ettepanekud, et püüda lahendada monopolidevastase võitlusega seotud probleeme kuni pruunsöe täieliku kasutuselt kõrvaldamiseni, ning koostati üldine energia- ja kliimastrateegia. See on samm praeguste konkurentsiprobleemide lahendamise suunas, mis on seotud riikliku energiaettevõtte eelisjuurdepääsuga pruunsöel põhinevale energiatootmisele ning lõpuks komisjoni otsuse ja Euroopa Kohtu otsuste täitmisega. Hulgituru pikaajaliste moonutuste kõrvaldamine (sealhulgas monopolivastase võitlusega seotud kohustuse parandusmeetmed, mis hõlmavad nüüd **2019. aasta lõpu konkreetset kohustust**, lisades täiendavaid meetmeid energiasektoris) suurendab konkurentsi Kreeka elektriturul, pannes aluse edasistele investeeringutele ja aidates Kreekal reformida oma energiasektorit. Sellega seoses on asjakohane märkida, et Kreeka võttis 2019. aasta detsembris enne mõningaid teisi liikmesriike vastu riikliku energia- ja kliimakava kooskõlas määrusega (EL) 2018/1999, milles käsitletakse energialiidu ja kliimameetmete juhtimist. Kavas kirjeldatakse Kreeka 2030. aasta energiastrateegiat, mis põhineb pruunsöetehaste enneaegsel dekomisjoneerimisel, ning antakse märku ambitsioonikatest eesmärkidest seoses taastuvenergia tootmise suurendamise, energiatõhususe ja CO_2-heite vähendamisega. Ülemineku sotsiaalsete probleemide lahendamiseks julgustatakse tihedat koostööd komisjoniga, sealhulgas rohelise kokkuleppe investeerimiskava ja õiglase ülemineku mehhanismi raames.

Elektrituru sihtmudeli kasutuselevõtt, mis on 2020. aasta keskpaigaks ümber tõstetud konkreetne kohustus, edeneb suures osas vastavalt ajakavale. Pärast viimast aruannet on Kreeka astunud samme, näiteks kiitnud heaks hetketurgude kliiringueeskirjad. Peaaegu kõik ülejäänud tehnilised eeskirjad on esitatud reguleerivale asutusele heakskiitmiseks. On tehtud lisatööd, et tagada kohaliku turu ühendamine Bulgaaria ja Itaalia turgudega ilma põhjendamatute viivitusteta pärast hetketuru töö alustamist.

KREEKA VARADE JA OSALUSTE HALDAMISE AMET

Kreeka varade ja osaluste haldamise amet jätkab tööd peamistes valdkondades, mida käsitleti eurorühma ees võetud kohustustes. Alates tõhustatud järelevalve neljanda aruande avaldamisest 2019. aasta novembris on tehtud edusamme riigiettevõtete üldjuhtimise parandamisel (sealhulgas juhatuse läbivaatamised ja tasustamispoliitika). Lisaks keskendub amet rohkem riigi omandis olevate ettevõtete tegevuse parandamisele. Sellega seoses on peamiseks väljakutseks tegeleda tõhusalt Kreeka postiettevõtte Hellenic Post oluliste tegevus- ja finantsküsimustega ning teha restruktureerimiskava rahastamisel koostööd ametiasutustega kooskõlas ELi riigiabi raamistikuga. Ametiasutused on näidanud üles tugevat pühendumust ja toetust ameti olulisele tööle. Vahepeal on kõigi ettevõtete jaoks käivitatud ametiasutuste ja ameti vaheline kooskõlastusmehhanism, kaheksa ettevõtte volitused on lõplikult kinnitatud ja esitatud valitsuskabineti komiteele ning käimas on töö ministrite suuniste ajakohastamiseks. Amet jätkab oma strateegilise kava rakendamist (**jätkuv kohustus**) ja jälgib võtmetähtsusega tulemuslikkusnäitajaid, mille ta on kehtestanud oma tütarettevõtetele. Endiselt on peamiseks väljakutseks kinnisvaraportfelli täieliku potentsiaali saavutamine riigivarade ettevõtte juhtimisel, samal ajal kui varade jälgimine täiendavate kinnisvaraobjektide võõrandamises peaks varsti lõpule jõudma. Olümpiaspordikeskuse (OAKA) võõrandamine, mis oli 2018. aasta lõpu konkreetne kohustus, lükkub edasi praktiliste raskuste tõttu, mis on varade seisundi tõttu vältimatud.

Ametiasutused jätkasid hoogsalt erastamisprotsessi, mis kajastub mitme tehinguga seotud edusammudes. Oluline on jätkata jõupingutusi projektide elluviimiseks. Nagu eelmistes aruannetes märgitud, on allpool nimetatud juhtprojektide ajakava mõjutanud viivitused või tegurid, mis enamasti ei ole ametiasutuste kontrolli all. Üldiselt teevad ametiasutused jätkuvaid edusamme varade arendamise kava rakendamisel (**jätkuv kohustus**). Täpsemalt hõlmab see järgmisi projekte.

- **Hellinikon (2018. aasta lõpu konkreetne kohustus)** Kuigi pakkumismenetlus kasiino tegevusloa andmiseks võib valitsuse kontrolli alt väljaspool olevate tegurite tõttu viibida, teevad ametiasutused tööd, et sõnastada lõplikult tehingu muud tingimused. Nad on vastu võtnud teisesed õigusaktid suurlinnade pargi ning arendus- ja linnastumisalade kohta ning kõik asjaomased pooled on jõudnud kokkuleppele Hellinikoni ala jagamises, samas kui ametiasutused on astumas samme, et lahendada mõned lahendamata küsimused seoses allesjäänud avaliku ja erasektori kasutajate ümberpaigutamise ning hoonete õigusaktidele vastavusse viimise ja lammutamisega.

- **Alimose sadam (2019. aasta keskpaiga konkreetne kohustus).** Kontrollikoda kiitis hankemenetluse heaks 26. juunil 2019. Tehingu finantstingimuste lõpliku kinnitamise viibimine on peamiselt tingitud ajast, mis kulus pankadel tehingu rahastamiseks vajalike hoolsusmeetmete võtmiseks.

- **Hellenic Petroleum (2019. aasta keskpaiga konkreetne kohustus).** Pärast enamusosaluse kavandatava müügi ebaõnnestumist on finantstingimuste lõplik kinnitamine paratamatult märkimisväärselt viibinud. Muudetud struktuur ja ajakava tuleks kindlaks määrata selle alusel, mis annab Kreekale parima ärilise ja strateegilise väärtuse. Ametiasutused ei ole lähenemisviisi veel kindlaks määranud ja esialgne ajakava peaks praeguse seisuga valmima 2020. aasta märtsiks.

- **Ateena rahvusvahelise lennujaama 30 % osaluse müük (2019. aasta lõpu konkreetne kohustus).** Pakkumismenetlus kulgeb hästi. 31. jaanuaril 2020 otsustas

Kreeka Vabariigi erastamisagentuuri (TAIPED) direktorite nõukogu, et üheksa investeerimisühingut on kvalifitseeritud osalema siduvate pakkumiste etapis, käivitades seega tõhusalt selle etapi. Tehingu finantstingimuste lõplik kinnitamine peaks toimuma enne aasta lõppu.

- **Riiklik gaasiettevõte (Public Gas Corporation) (2019. aasta lõpu konkreetne kohustus).** 2019. aasta novembris võeti vastu vajalikud õigusaktid, mis käsitlevad äriühingu osalist jagunemist ja äriühingus erastamisagentuurile kuuluva kogu osaluse (st 65 %) müüki. Äriühingu DEPA Infrastructure rahvusvaheline hankemenetlus algatati 9. detsembril 2019 ning erastamisagentuur ja Hellenic Petroleum tegutsevad kaasmüüjatena (pakkudes 100 % äriühingu DEPA Infrastructure aktsiakapitalist). Rahvusvahelist hankemenetlust DEPA Commerciali aktsiakapitalist 65 % müümiseks alustati 23. jaanuaril 2020.

- **Egnatia (2019. aasta lõpu konkreetne kohustus).** Egnatia kiirtee pikaajalist kontsessiooni on iseloomustanud süstemaatilised viivitused ja probleemid, mis näitavad omandiõiguse puudumist. Ametiasutused on rõhutanud oma kindlat soovi selle tehinguga jätkata. Pärast viimast tõhustatud järelevalve aruannet võeti kasutusele kolm esmatasandi teemaksupunkti ning institutsioonidele esitati üksikasjalik tegevuskava koos konkreetse ajakavaga kõigi vajalike pooleliolevate meetmete rakendamiseks 2020. aasta maiks. Tegevuskava rakendamine on alanud ning oluline on tugineda edusammudele ja võtta kõik vajalikud meetmed aegsasti enne uute siduvate pakkumiste esitamise tähtaega, milleks on 26. juuni 2020.

- **Piirkondlikud sadamad (2019. aasta lõpu konkreetne kohustus).** Ametiasutused on nõus, et tuleks tagada paindlikkus erastamistehingute struktuuri valikul (st allkontsessioonid, omakapitali müük), nii et iga sadama puhul oleks võimalik valida parim erastamistehingu struktuur. Parlament võttis asjaomase seadusemuudatuse vastu 12. veebruaril, samal ajal kui erastamisagentuur on alustanud asutuseväliste konsultantide värbamist omakapitali müügiks nelja sadama puhul.

AVALIK HALDUS

Ametiasutused astuvad samme, et edendada e-valitsust, mis on ELis üks mahajäänumaid. Mõningatest viivitustest hoolimata peaks 2020. aasta märtsiks valmima uus digitaalne tegevusjuhend, milles esitatakse avaliku halduse jaoks mõeldud projektid ja meetmed üldise digitaalse tulemuslikkuse parandamiseks. Selle tõhusaks rakendamiseks on väga oluline, et valitsuse rollid ja vastutusalad oleksid selged. Edusamme tehakse selliste oluliste projektidega nagu e-teenuste ühtse platvormi (gov.gr) loomine, avalike süsteemide koostalitlusvõime suurendamine ning kodanikke mõjutavate protsesside lihtsustamine ja digiteerimine. Ettevõtjatele koormavate protsesside edasine lihtsustamine on samuti üks Kreeka prioriteete.

Avaliku halduse alaliste sekretäride ametisse nimetamine edeneb ja direktorite valikuprotsess on jätkunud. Ametiasutuste kinnitusel peaksid alaliste sekretäride ametikohad olema täidetud 2020. aasta märtsiks ja direktorite ametikohad 2020. aasta augustiks. Oluline on tagada, et kavandatavad õiguslikud muudatused direktorite ja osakonnajuhatajate tulevaseks ametisse nimetamiseks kaitseksid riigiteenistujate valiku ülemnõukogu (ASEP) rolli selles protsessis.

Ametiasutused on teinud teatavaid edusamme avaliku sektori asutuste kõrgema juhtkonna ametikohtade täitmiseks avatud valikumenetluse ([10]) kasutuselevõtul, mida peaks hakatama kasutama 2020. aasta maist. Avatud valikumenetluse rakendamine nende juriidiliste isikute standardraamistikuna on oluline nende professionaalse juhtimise tugevdamiseks ja selge sõnumi saatmiseks avaliku halduse edasise depolitiseerimise kohta. Kui mõne üksuse suhtes ei kohaldata standardset raamistikku, oleks konkreetseid avaliku poliitika rolle silmas pidades õigustatud minimaalsete erandite säilitamine selgete kriteeriumide alusel ning selle tagamine, et raamistikus nähakse ette nende üksuste tõhus juhtimine.

Ametiasutused on teinud jätkuvaid edusamme personalijuhtimise strateegia väljatöötamisel, samal ajal kui enamiku digitaalsete organisatsiooniskeemide ja ametijuhendite koostamine (2019. aasta lõpu konkreetne kohustus) on lõpule viidud. Mõned suured üksused (sh sotsiaalkindlustusfond (EFKA) ja tööhõiveamet (OAED)) tuleb siiski veel täielikult kaasata, mis on ametiasutuste jaoks prioriteet, pidades silmas selle protsessi lõpuleviimist 2020. aasta aprilli lõpuks. Liikuvussüsteem ja tulemuslikkuse hindamine on kogu avalikus halduses kindlalt sisse seatud ning kavandatakse kohandusi, et nende tõhusust veelgi suurendada. 2019. aasta oktoobris kehtestasid ametiasutused raamistiku, mis võimaldab avaliku sektori asutustel siduda iga töötaja konkreetse ametijuhendiga, luues seega seose ühtse makseasutusega. Ametiasutused peaksid kontrollima selle raamistiku täielikku järgimist 2020. aasta aprilliks.

Ametiasutused kavatsevad jätkata personalivaliku süsteemi parandamist ja luua sidusa lähenemisviisi töökohtade klassifitseerimise süsteemi ühtlustamiseks. Värbamisprotsessi lihtsustamiseks ja kiirendamiseks on loodud komitee, mille ülesanne on vaadata läbi riigiteenistujate valiku ülemnõukogu (ASEP) tööd käsitlev seadus. Sellega seoses on oluline, et ülemnõukogu kavandatav ümberkorraldamine suurendaks ka ülemnõukogu suutlikkust täita tõhusalt talle pandud uusi kohustusi, näiteks teha järelevalvet juhtide valimise üle avalikus halduses.

Ametiasutused on kinnitanud oma kavatsust võtta kooskõlas konkreetse kohustusega 2020. aasta keskpaigaks vastu uus tööõiguse seadustiku ja tööalaste regulatiivsete sätete seadustiku kodifitseerimise seadus. Ametiasutused on algatusele väga pühendunud, sest nad näevad kodifitseerimisprotsessi võimalusena vaadata põhjalikult läbi kehtiv õigusraamistik. Sellega seoses aitavad kaasa mitmed täidesaatva riigi seaduse sätted, sealhulgas keskse kodifitseerimiskomitee taasloomine, samas kui on oluline pühendada ülesandele piisavalt vahendeid, võttes arvesse selle keerukust.

Head õigusloomet käsitleva täidesaatva riigi seaduse uued sätted jõustusid 2020. aasta jaanuaris ning peaksid parandama õigusaktide kvaliteeti ja oluliselt vähendama mitteseonduvate ja viimasel hetkel tehtud muudatuste arvu. Uus raamistik hõlmab põhjalikke mõjuhinnanguid, tavapäraseid avalikke konsultatsioone ja tõhustatud kvaliteedikontrolli ning valitud töötajatele pakutakse asjakohast koolitust. Algatus võib oluliselt suurendada õigusloome selgust ja sidusust, millel on positiivne mõju investeerimiskliimale, ning põhjalik rakendamine on otsustava tähtsusega. Seadus sisaldab ka sätteid allkirjaõiguste delegeerimise kohta mittepoliitilisele tasandile, mis jõustus 2020. aasta

([10]) Kreeka puhul nimetatakse neid avaliku sektori asutusi avalik-õiguslikeks ja eraõiguslikeks juriidilisteks isikuteks.

veebruaris. Hinnangute kohaselt kinnitatakse ligikaudu 80 % kõigist igas ministeeriumis vastu võetud otsustest peadirektorite tasandil.

Alaliste töötajate värbamine toimub vastavalt personalikavale, samal ajal kui ajutiste töötajate arv kasvab aeglasemalt ja eeldatakse, et see väheneb 2020. aastal veelgi. Esialgsete andmete kohaselt oli 2019. aastal tööle võetud alaliste ametnike arv märkimisväärselt väiksem kui lahkunud ametnike arv, peamiselt pensionile jäämise tõttu. Eeldatavasti väheneb ajutiste töötajate arv 2020. aastal pärast ajutiste õpetajate ja koduabiliste ametikohtade kavandatavat muutmist alalisteks ametikohtadeks vastavalt värbamiskavale. Tegevustasandil kavandavad ametiasutused samme ajutiste töötajatega seotud järelevalve- ja juhtimissuutlikkuse parandamiseks.

Kuigi uued palgasätted tekitavad muret seoses ühtse palgaastmestiku terviklikkusega, on tehtud edusamme, et tugevdada keskset kontrolli palgaastmestiku ja värbamismenetluste üle. Mitme õigusliku muudatusega on kehtestatud täiendavad erandid ühtsest palgaastmestikust, eelkõige seoses hüvitistega. Selleks et juhtida palgaastmestiku terviklikkust ohustavaid riske, otsustasid ametiasutused esimese sammuna luua ministeeriumidevahelise komitee, mille ülesanne on tagada üldine sidusus ja tugevdada kontrolli, samal ajal kui kaalutakse lisameetmeid, mis aitaksid riske veelgi ohjata. Positiivsest küljest on hiljutised esmased õigusaktid, mis võimaldavad ühtse makseasutuse ümberkorraldamist, võimaldanud rakendada pikalt hilinenud IT-projekti, mille eesmärk on luua integreeritud ja täielikult digiteeritud palgasüsteem kõigi valitsemissektori töötajate jaoks. Ametiasutused kaaluvad, kuidas jätkata selle reformi viimase etapi elluviimist, mis tähendaks, et ühtsele makseasutusele antaks ka volitus kontrollida ja kiita heaks kõik palgad.

ÕIGUSKÜSIMUSED

Järk-järgult minnakse üle õigusdokumentide kohustuslikule elektroonilisele esitamisele ja töötlemisele alates halduskohtutest. See on 2019. aasta lõpu konkreetne kohustus. Võttes arvesse projekti keerukust, lepiti eelnevalt kokku, et täielik kasutuselevõtt kõigis kohtutes 2019. aasta lõpuks ei ole tehniliselt võimalik ning et kohustust hinnatakse integreeritud kohtuasjade haldamise süsteemi teises etapis tehtud edusammude alusel, et saavutada täielik kasutuselevõtt 36 kuu jooksul alates asjaomase lepingu käivitamisest.

Ametiasutused liiguvad mõningase viivitusega edasi integreeritud kohtuasjade haldamise süsteemi teise etapi pakkumiskutsega, mis on 2020. aasta keskpaiga konkreetne kohustus. Pärast mõningaid sisese juhtimiskorralduse muutustest tingitud viivitusi lubasid ametiasutused selle peatselt avaldada. Võttes arvesse varem kogunenud viivitusi, ei ole kohtuasjade integreeritud haldamise süsteemi teise etapi täielik rakendamine esialgseks tähtajaks ehk 2020. aasta keskpaigaks tehniliselt võimalik. Seega tuleb kohustuse hindamisel lähtuda asjaomase hankemenetluse lõpetamisest 2020. aasta lõpuks ning projekti lõpuleviimiseks koostatud 36-kuulisest rakenduskavast, mis on ette nähtud ka hankedokumentide projektis.

Pärast mitme õigusliku muudatuse vastuvõtmist võetakse järk-järgult kasutusele kohustuslik vahendamisraamistik, mille jõustumist on kaks korda edasi lükatud. 2019. aasta novembris vastu võetud õigusaktidega kehtestati reformitud vahendamisraamistik, millega määratleti uuesti kohustusliku vahendamise alla kuuluvate vaidluste kategooriad, vahendusmenetluse miinimumkulud ning mitmed menetluslikud ja tehnilised aspektid. Kohustusliku vahendamismenetluse esimese etapi rakendamine algas 15. jaanuaril 2020,

hõlmates teatavaid perekonnaõigusega seotud vaidluste kategooriaid, ning teine etapp järgneb 2020. aasta märtsis, laiendades seda tavamenetlustele esimeses astmes.

Hiljuti loodud riiklik läbipaistvusamet ehitatakse üles järk-järgult, samal ajal kui riikliku korruptsioonivastase tegevuskava rakendamine jätkub. Amet peaks olema täielikult toimiv 2020. aasta novembris. Tegevuskava rakendamine kulgeb üldjoontes kavakohaselt, kuigi mõned olulised otsused tuleb veel vastu võtta. Näiteks on kriminaaltulu jälitamise talituse ja varahaldusametite õigusraamistikud alles koostamisel, mis tähendab lisaviivitusi, enne kui see korruptsioonivastase võitluse oluline vahend kasutusele võetakse. Äärmiselt oluline on jälgida tähelepanelikult raamistiku rakendamist, sealhulgas erakondade rahastamist, finantskuritegude vastast võitlust ja siseauditit.

Kriminaalseadustikku ja kriminaalmenetluse seadustikku muutva seaduse muutmine on tervitatav, kuigi mõned mureküsimused on veel lahendamata. 2019. aasta juunis tehtud muudatusega oli kergendatud aktiivse korruptsiooni põhilise õigusrikkumise liigitust – seda hakati käsitama väärteona, mitte kuriteona. Ehkki see liigituse kergendamine lõpetati 2019. aasta novembris, mõjutab see mitut käimasolevat juhtumit (üksikasjad on esitatud 2020. aasta riigiaruandes). Ametiasutused on moodustanud komitee, et rakendada 2020. aasta lõpuks riikide korruptsioonivastase ühenduse ülejäänud soovitused kriminaalseadustike valdkonnas. Riiklikule läbipaistvusasutusele antakse komitees vaatleja staatus.